

Nr 253.

Av herr **Bengtsson** i Kullen, *angående landshövdingens valbarhet såsom riksdagsman.*

Frågan om förtroendeämbetsmännens ställning och om lämpligheten av deras valbarhet såsom riksdagsmän har vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning och beslut. Själv tillät jag mig att under fjolåret taga upp denna fråga i en mera begränsad omfattning, i det att jag i en motion hemställde om förbud icke för samtliga förtroendeämbetsmän men väl för landshövdingar att vara riksdagsmän. Visserligen kan det om alla förtroendeämbetsmännen med undantag endast för statsråden sägas, att den egentliga funktionen måste bli mer eller mindre lidande, om en stor del av deras tid offras åt riksdagsarbetet. Men det har synt mig att dessa olägenheter ingenstädes äro så starkt framträdande som när det gäller landshövdingarna. En generaldirektör exempelvis har ju dock sin egentliga verksamhet förlagd till samma ort där riksdagen sammanträder och äger därigenom möjlighet att sköta de bägge sysslorna jämsides. En landshövding däremot, som för riksdagsuppdragets fullgörande måste vistas utom sitt egentliga verksamhetsområde under mer än en tredjedel av året, är betagen denna möjlighet att samtidigt på ett tillfredsställande sätt sköta sitt verkliga och redan i och för sig synnerligen arbetstyngda ämbete. Han kan heller icke hålla den kontakt med sitt län, som ämbetet oundgängligen kräver, och hans aktiva deltagande i det partipolitiska arbetet och de partipolitiska striderna äventyrar slutligen den auktoritet, som man måste fordra hos en länets högste styresman.

Motionen blev på hemställan av konstitutionsutskottet av riksdagen lämnad utan bifall. Såsom bärande skäl för sin hemställan framhöll utskottsmajoriteten önskvärdheten av att i riksdagen ha tillgång till den speciella sakkunskap, som förtroendeämbetsmännen besitta. Inte mindre än fem av utskottets ledamöter, däribland dess ordförande, reserverade sig emellertid och gävo efter en utförlig motivering sitt förord till en närmare utredning i ärendet. Gentemot utskottsmajoriteten anförde dessa reservanter, att vad riksdagen särskilt behöver och bör representera icke är någon speciell sakkunskap på det ena eller andra förvaltningsområdet utan fastmera det "sens commun" och den genomsnittliga allmäninsikt, som bär upp den svenska självstyrelsen och självförvaltningen. "Den speciella auktoritet och sakkun-

skap, som vissa förtroendeämbetsmän representera eller borde representera, även om de ingalunda alltid så göra, den kan och får enligt vår rätt göra sig gällande oberoende av riksdagen och arbetet inom denna, därigenom att grundlagen — i motsats till vad i utlandet gäller — kräver yttranden från vederbörande myndigheter före ärendenas avgörande hos och genom Kungl. Maj:t". I den mån man ansluter sig till den här av reservanterna uttalade och enligt mitt förmenande fullt riktiga uppfattningen är det mest vägande skälet för att bibehålla landshövdingarnas valbarhet såsom riksdagsmän undanröjt. De övriga invändningar, som kunna finnas, äro icke tillräckligt bärande för att kunna uppväga de uppenbara nackdelarna och olägenheterna av att denna valbarhet får kvarstå.

Jag vill slutligen framhålla, att vad det här gäller ju endast är att låta verkställa en närmare utredning i denna fråga. Då meningarna om densamma äro så delade, som fallet tycks vara, synes en dylik utredning synnerligen välmotiverad.

Med anledning av vad här anförts får jag därför hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga om utredning rörande lämpligheten av landshövdingars valbarhet såsom riksdagsmän och om sådant förslag till ändring i grundlagen, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1935.

Emil Bengtsson.

I motionens syfte instämma:

Aron Gustafsson,
Lekåsa.

Wilhelm Beck.

Otto Niklasson.

Axel Hansson,
Rubbestad.

Ejnar Jonsson.

Gustav Johanson.

Nestor Hammarlund.